

Přechod věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí

Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. znamená, že z přechodu věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí jsou vyloučeny ty věci, k nimž uplatnila nárok fyzická osoba s odkazem na zvláštní předpisy (zákon č. [403/1990](#) Sb. a zákon č. [87/1991](#) Sb.), bez zřetele na to, zda splňovala kritéria osoby oprávněné podle těchto zvláštních předpisů a zda šlo o nárok podle těchto předpisů oprávněný.

Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. znamená, že z přechodu věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí jsou vyloučeny ty věci, k nimž uplatnila nárok fyzická osoba s odkazem na zvláštní předpisy (zákon č. [403/1990](#) Sb. a zákon č. [87/1991](#) Sb.), bez zřetele na to, zda splňovala kritéria osoby oprávněné podle těchto zvláštních předpisů a zda šlo o nárok podle těchto předpisů oprávněný.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 976/2002, ze dne 27.6.2002)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání města P., zastoupeného advokátkou, proti rozsudku Městského soudu v Praze z 18. 5. 2000 č. j. 22 Co 151/2000-82 vydanému v právní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 17 C 98/98 (žalobce města P., zastoupeného advokátkou, proti žalovaným 1/ P. F., 2/ A. F., a 3) nezletilému T. F., zastoupenému matkou P. F., jako právním nástupcům po Z. F., a 4) P. Š., zastoupenému advokátem, o určení vlastnictví), tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobou, podanou dne 26. 5. 1998 u Obvodního soudu pro Prahu 2 (ve znění později připuštěné změny), se žalobce proti žalovaným Z. F. a P. Š. domáhal, aby bylo určeno, že je vlastníkem ideálních tří čtvrtin domu čp. 403 v katastrálním území V., v P. 2, V. 17 a ideálních tří čtvrtin pozemku par. č. 2220 rovněž v katastrálním území V. Svou žalobu odůvodnil žalobce tím, že kupní smlouva, kterou žalovaní uzavřeli dne 27.3.1997 ohledně sporné nemovitosti s Obvodním podnikem bytového hospodářství v P., s. p. v likvidaci, se sídlem P., K. n. 15, je neplatná, neboť vlastnické právo k uvedeným nemovitostem přešlo se zpětnou platností na žalobce ke dni účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb. Stalo se tak poté, co žaloba na uzavření dohody o vydání sporných ideálních tří čtvrtin nemovitostí, podaná M. K. a dalšími oprávněnými osobami, byla pravomocně soudem zamítnuta.

Obvodní soud pro Prahu 2 jako soud prvního stupně rozsudkem z 6. 12. 1999, č. j. 17 C 98/98 - 57, ve spojení s usnesením z 24. 3. 2000, č. j. 17 C 98/98 - 75, určil, že žalobce je vlastníkem ideálních tří čtvrtin shora uvedených nemovitostí a rozhodl o nákladech řízení. Vyšel ze zjištění, že M. K., Z. D., M. K., E. J. a Z. S. podali dne 27.3.1992 u Obvodního soudu pro Prahu 2 žalobu o uložení povinnosti vydat uvedené nemovitosti. Řízení bylo vedeno pod sp. zn. 6 C 98/92; nárok žalobce byl

rozsudkem tohoto soudu z 9.12.1993 (ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze z 26.5.1994, sp.zn. 14 Co 114/94) shledán důvodným pouze ve vztahu k oprávněnému M. K., a to v rozsahu jedné ideální čtvrtiny nemovitostí. Žaloba ve vztahu k ostatním oprávněným a ohledně vydání zbývajících ideálních tří čtvrtin nemovitostí byla zamítnuta. Ještě v měsíci březnu 1997 byl v katastru nemovitostí veden jako vlastník tří čtvrtin těchto nemovitostí Český stát – Obvodní podnik bytového hospodářství v P., státní podnik v likvidaci, který se žalovanými dne 27. 3. 1997 uzavřel kupní smlouvu o prodeji dvou čtvrtin předmětné nemovitosti žalovanému Z. F. a jedné čtvrtiny žalovanému P. Š. Na základě této kupní smlouvy jsou žalovaní vedeni v katastru nemovitostí jako spoluvlastníci v rozsahu uvedeného podílu nemovitostí, sporných mezi účastníky řízení.

Na podkladě těchto zjištění soud prvního stupně dovedl, že žalobce má ve smyslu ustanovení § 80 písm. c/ o. s. ř. naléhavý právní zájem na požadovaném určení, neboť v katastru nemovitostí jsou jako vlastníci sporné části nemovitostí zapsáni žalovaní. Dále měl za to, že na uvedené nemovitosti (obytný dům a pozemek tvořící s ním jeden funkční celek) se vztahoval zákon č. [172/1991](#) Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, podle něhož ke dni 24. 5. 1991, kdy nabyl účinnosti, přešly věci v něm uvedené z majetku České republiky do majetku obcí. Ustanovení § 4 odst. 2 citovaného zákona, podle něhož do vlastnictví obcí nepřecházejí věci z vlastnictví České republiky, k jejichž vydání uplatní nárok oprávněná osoba podle zvláštního zákona, si vyložil soud prvního stupně v tom smyslu, že zabránit přechodu vlastnictví tu může pouze uplatnění nároku takovou osobou, která podle příslušného zákona splňuje všechna kritéria osoby oprávněné. Jelikož v daném případě, jak se ukázalo, nárok byl oprávněně uplatněn jen ve vztahu k jedné ideální čtvrtině nemovitostí, přešlo vlastnické právo ke zbývajícím třem čtvrtinám na žalobce dnem účinnosti zákona s tím, že tato právní skutečnost však byla postavena najisto až po pravomocném vyřešení nároku podle zákona č. [87/1991](#) Sb. Podle názoru soudu prvního stupně Obvodní podnik bytového hospodářství v Praze 2, (státní podnik v likvidaci) sice byl oprávněn jako osoba povinná činit v průběhu restitučního řízení úkony týkající se sporných nemovitostí, ale po skončení řízení toto oprávnění ztratil. Kupní smlouva, kterou uzavřel se žalovanými, je proto neplatná, neboť ji uzavřel se žalovanými nevlastník – bez zmocnění vlastníka. Určovací žalobě z uvedených důvodů soud prvního stupně vyhověl.

K odvolání žalovaných Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem z 18.5.2000, sp.zn. č. j. 22 Co 151/2000, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu na určení vlastnictví k výše popsaným nemovitostem zamítl a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Převzal skutková zjištění učiněná soudem prvního stupně, která doplnil o zjištění, že M. K., Z. D., M. K., E. J. a Z. S. dne 15.4.1991 vyzvali Bytový podnik v P. k vydání nemovitostí a dne 27.3.1992 podali u Obvodního soudu pro P. proti tomuto podniku žalobu o uložení povinnosti uzavřít s nimi dohodu o vydání věci. Na rozdíl od soudu prvního stupně však zaujal odvolací soud právní názor, že podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. jsou vyloučeny z přechodu majetku státu do vlastnictví obcí ty věci, ohledně nichž byl nárok na jejich vydání podle zákona č. [403/1990](#) Sb. a zákona č. [87/1991](#) Sb. uplatněn před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb.; ostatní věci přešly do vlastnictví obcí (s výjimkami plynoucími z ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. [172/1991](#) Sb.) se všemi právy a povinnostmi, které se k tomuto majetku vztahují, včetně povinnosti věc vydat. S odkazem na náleží Ústavního soudu IV. ÚS 346/98 vyslovil odvolací soud názor, že zákon č. [172/1991](#) Sb. nemohl spojit a také nespojil otázku přechodu majetku na obec s nejistotou ohledně toho, zda budou skutečně po účinnosti zákona k tomuto majetku uplatněny oprávněnými osobami restituční nároky. Dal přednost jistotě v tom, kdo bude vykonávat práva vlastníka, kterou vyjádřil v ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. Pokud se v uvedeném ustanovení hovoří o uplatnění nároku oprávněnou osobou podle zvláštních předpisů, je tím podle odvolacího soudu pouze vymezen okruh věcí, jichž se blokáce týká. Jestliže by se měla vztahovat jen na ty nároky, které byly uplatněny úspěšně, pak pro

všechny nároky uplatněné před účinností zákona by se vytvořilo předem časově nevyomezené období, v němž by nebylo jisto, kdo je vlastníkem nemovitostí, který může vlastnické právo realizovat a musí plnit povinnosti vlastníka. Vytvořil by se tím prostor pro vznik jiných nároků (na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení). Protože v daném případě byl nárok k nemovitostem uplatněn oprávněnými osobami podle zákona č. [87/1991](#) Sb. dne 15.4.1991, tedy před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb. (t. j. přede dnem 24. 5. 1991), k přechodu vlastnického práva na obec v důsledku ustanovení § 4 odst. 2 citovaného zákona nedošlo. Rozsudek soudu prvního stupně byl proto změněn tak, že žaloba byla zamítnuta.

Rozsudek odvolacího soudu byl zástupkyni žalobce doručen do vlastních rukou dne 17.7.2000. Žalobce prostřednictvím své zástupkyně podal proti tomuto rozsudku dovolání u soudu prvního stupně dne 17.8. 2000.

Dovolatel přípustnost dovolání odvozoval s odkazem na ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen o. s. ř.) a uplatnil v něm dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. Nejvyššímu soudu navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby dovolací soud nařídil předběžné opatření, jímž by bylo žalovaným zakázáno předmětné nemovitosti převést, zatížit věcným břemenem a zajistit jimi pohledávku zástavním právem.

Uplatněný dovolací důvod je podle dovolatele naplněn nesprávnou interpretací a aplikací ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. odvolacím soudem. Dovolatel vyslovil nesouhlas s názorem odvolacího soudu, že pro vznik překážky podle uvedeného ustanovení je rozhodné, že byl uplatněn nárok podle zákona č. [87/1991](#) Sb. - výzva k vydání věci a že se tak stalo před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb., přičemž otázka, zda tak učinila osoba oprávněná či neoprávněná, je nerozhodná. Tento závěr podle dovolatele odporuje gramatickému výkladu předmětného ustanovení, které hovoří o tom, že nárok musí být uplatněn oprávněnou osobou podle zvláštního předpisu. Za tuto osobu je možno pokládat jen tu osobu, které svědčí hmotné právo. Extenzivní výklad, podle něhož lze pod výraz oprávněná osoba zahrnout i osobu, která sice nárok podle zvláštního předpisu uplatnila, avšak hmotné právo jí nesvědčilo, je v rozporu s účelem zákona č. [172/1991](#) Sb., který sledoval vydání historického majetku obcím, a nikoli tvoření překážek bránících tomuto přechodu. Současně dovolatel připomněl, že všechny restituční předpisy byly postaveny na ochotě povinných osob majetek vydat. Teprve v případě neochoty bylo nutno žalovat. I v těchto případech trvala a trvá nejistota, komu sporný majetek připadne. Pokud by výklad odvolacího soudu byl správný, mohlo by dojít k zablokování převodu státního majetku na obce při vznášení výzev podle zvláštního předpisu jakoukoli osobou. K překážce přechodu vlastnického práva na obec podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. postačuje vznesení nároku osobou, které nesvědčí hmotné právo. Konečně dovolatel namítl, že výzva k vydání věci povinnou osobou je právním úkonem, na který se vztahují stejná měřítka jako na právní úkony jiné. Vznesení restituční výzvy osobou, která k tomu není podle hmotného práva oprávněna, nelze pokládat za řádnou a validní výzvu k vydání majetku podle zvláštních předpisů. Podle dovolatele jde o právní úkon od samého počátku neplatný, na jehož základě nemohou vznikat, zanikat či měnit se práva a povinnosti. Pro dovolatele je nepřípustné, aby úkon osoby, která k němu nebyla oprávněna, vyloučil přechod vlastnického práva. Pro tento názor svědčí i ustanovení § 4 odst. 3 zák. č. [172/1991](#) Sb., které upravuje otázku práva hospodaření pouze k majetku uvedenému v ustanovení § 4 odst. 1 zákona. Lze tak dovozovat, že k majetku, na který byl uplatněn nárok za podmínek upravených v ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb., nebude stát vykonávat právo hospodaření. Zákonná úprava tak vůbec nepředpokládá, že by stát hospodařil s majetkem, k němuž byl uplatněn před účinností zákona restituční nárok, jenž se posléze ukázal

neoprávněným. S ohledem na uvedené dovolatel nabyl přesvědčení, že přechodu vlastnického práva nebránila žádná překážka, že se stal vlastníkem sporných nemovitostí v uvedeném rozsahu a že tedy kupní smlouva uzavřená s žalovanými je neplatná, neboť nelze nabýt vlastnictví od nevlastníka.

Vyjádření k dovolání podáno nebylo.

Nejvyšší soud jako soud dovolací při posuzování tohoto dovolání vycházel z ustanovení části dvanácté, hlavy první, bodu sedmáct zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož se dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem účinnosti tohoto zákona (t. j. před 1.1.2001) anebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, projednají a rozhodne se o nich podle dosavadních procesních předpisů (tj. podle ustanovení občanského soudního řádu - zákona č. [99/1963](#) Sb. ve znění před jeho novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.).

Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný Zdeněk Faul dne 14.9.2000 zemřel. Uvedený účastník tedy ztratil za dovolacího řízení způsobilost být účastníkem řízení (ustanovení § 107 odst. 1 o. s. ř.). Dovolací soud v souladu s ustanovením § 107 odst. 3, věta za středníkem, o. s. ř. v řízení pokračoval s právními nástupci zemřelého - dědici ze zákona, kteří byli k dědictví povoláni stejným dílem a platně jej neodmítli, a to pozůstalou manželkou P. F., pozůstalou dcerou A. F., a pozůstalým synem nezletilým T. F., zastoupeným v tomto řízení matkou (dědictví po zemřelém je projednáváno u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 34 D 2776/2000).

Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení zastoupeným advokátem (ustanovení § 240 odst. 1 a § 241 odst. 1 o. s. ř.) a že dovolání je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř., jelikož směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, dospěl dovolací soud k závěru, že dovolání není důvodné.

Dovolací soud z úřední povinnosti musel přihlížet k vadám vyjmenovaným v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. a k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.); jinak byl vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil. Žádné z uvedených vad však z obsahu spisu nevyplývají a v dovolání ani vytýkány nebyly.

Protože dovolatel výslovně uplatnil dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř., zabýval se dovolací soud otázkou správnosti právního posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu citovaného zákonného ustanovení je pochybení soudu při aplikaci práva na správně zjištěný skutkový stav. O mylnou aplikaci právních předpisů jde tehdy, když soud skutkový stav posoudil podle jiného právního předpisu, než který měl správně použít nebo jestliže sice použil správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

V posuzované věci jde o spor ohledně určení vlastnictví k nemovitostem v rozsahu vyjádřeném ideálním podílem na základě žaloby města P. proti žalovaným fyzickým osobám, které jsou zapsány v

katastru nemovitostí jako vlastníci nemovitostí na základě kupní smlouvy uzavřené s OPBH v P., s. p. v likvidaci, v době po pravomocném skončení řízení, v němž byl projednán restituční nárok uplatněný ve vztahu k uvedeným nemovitostem, přičemž žalobě bylo vyhověno pouze částečně; v rozsahu podílu, který je předmětem nyní projednávané věci, byla žaloba zamítnuta. Předpokladem pro vyhovění žalobě o požadované určení byl závěr, že vlastnické právo ke sporným nemovitostem přešlo podle zákona č. [172/1991](#) Sb. z majetku státu do majetku obce, případně že tento přechod vlastnického práva nebyl vyloučen ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 uvedeného zákona. Oba soudy vyšly v podstatě ze shodného skutkového stavu, který byl v dovolacím řízení doplněn ještě o zjištění toho, kdy došlo k uplatnění nároku ve vztahu ke sporným nemovitostem. Z tohoto skutkového základu, který nebyl dovoláním zpochybněn, vycházel i dovolací soud.

Posoudit, zda napadený rozsudek odvolacího soudu je správný se zřetelem k žalobcem uplatněnému dovolacímu důvodu s přihlédnutím k jeho obsahovému vymezení, znamená přezkoumat správnost odvolacím soudem vysloveného právního závěru, podle něhož ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. vylučuje z přechodu majetku státu do vlastnictví obcí ty věci, ohledně nichž byl nárok na jejich vydání podle zákona č. [403/1990](#) Sb. a zákona č. [87/1991](#) Sb. uplatněn před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb., tedy před datem 24.5. 1991, bez zřetele na to, zda šlo o nárok oprávněný ve smyslu citovaných zvláštních zákonů.

Podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí (dále opět jen zákon) nepřecházejí do vlastnictví obcí rovněž věci z vlastnictví České republiky, k jejichž vydání uplatní nárok oprávněná osoba podle zvláštního předpisu.

V otázce, který subjekt je pasivně věcně legitimován v probíhajícím řízení o uplatněném nároku (t. j. kdo je povinnou osobou k vydání věci podle zákona č. [403/1990](#) Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, ve znění pozdějších předpisů, případně podle zákona č. [87/1991](#) Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů), lze odkázat na rozsudek uveřejněný pod číslem 17/1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a na náleží Ústavního soudu IV. ÚS 346/98, jak učinil soud odvolací. Výklad ustanovení § 4 odst. 2 zákona se ustálil v tom smyslu, že citované ustanovení vylučuje z přechodu majetku státu do vlastnictví obcí věci , ohledně nichž byl nárok na jejich vydání podle zákona č. [403/1990](#) Sb. a zákona č. [87/1991](#) Sb. uplatněn před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb. Do vlastnictví obcí přešly (s výjimkami plynoucími z ustanovení § 4 odst. 1 tohoto zákona) jen ty věci, o jejichž vydání oprávněná osoba nepožádala před 24. 5. 1991. Byla-li výzva k vydání věci uplatněna oprávněnou osobou vůči státu (orgánu, který věc pro stát držel) před 24.5.1991, vlastnické právo k věci na obec nepřešlo a obec tedy nelze považovat za osobu povinnou k vydání věci podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. [87/1991](#) Sb. V rámci řešení otázky pasivní legitimace žalovaného v řízení o uplatněném nároku však nebyla provedena interpretace pojmu „uplatnění nároku oprávněnou osobou podle zvláštního předpisu“, s nímž zákon v ustanovení § 4 odst. 2 zákona spojuje blokaci přechodu věcí z majetku státu do vlastnictví obcí.

Odvolací soud správně při posuzování této pro rozhodnutí o věci určující otázky přihlédl k souvislostem, za nichž zákon č. [172/1991](#) Sb. nabyl účinnosti. Stalo se tak v době, kdy již byly účinné zákony č. [403/1990](#) Sb. a č. [87/1991](#) Sb., jejichž účelem bylo provést nápravu některých majetkových křivd vzniklých v rozhodném období mimo jiné v majetkových poměrech fyzických osob. Právě část nemovitého majetku státu, se kterým hospodařily před obnovením obecního zřízení zákonem č. [367/1990](#) Sb. národní výbory, případně organizace jimi zřízené (na něž také mířila úprava

provedená zákonem č. [172/1991](#) Sb.), přešla na stát z vlastnictví fyzických osob. Přitom nároky podle zákonů č. [403/1990](#) Sb. a č. [87/1991](#) Sb. jsou obecně v rámci uskutečňovaných majetkových přesunů pokládány za prioritní, a to i ve vztahu k nárokům obcí podle zákona č. [172/1991](#) Sb. Protože lhůty k uplatnění restitučních nároků oprávněnými osobami plynuly ještě v době po nabytí účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb., bylo nutno v zájmu nezatěžování restituentů obtížným zjišťováním již tak často komplikovaných vlastnických vztahů a v zájmu usnadnění uplatňování jejich nároků jednoznačně stanovit, kdo bude po účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb. vykonávat práva vlastníka k takovému majetku. Vůli upřednostnit tuto jistotu vyjádřil zákon právě v ustanovení § 4 odst. 2 citovaného zákona (jak již bylo ostatně vyloženo i v rozhodnutí uveřejněném pod č. 17/1997 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). V tomto ustanovení je podmínka bránící přechodu věci z vlastnictví České republiky do vlastnictví obce, vyjádřená formulací „uplatnění nároku oprávněnou osobou podle zvláštního předpisu“. Z použité formulace nelze dovodit, že pouze oprávněný nárok mohl vyloučit přechod majetku. Lze totiž předpokládat řadu odlišných situací, které po uplatnění nároku na vydání mohly nastat, jejichž řešení nelze ze znění zákonného ustanovení odvodit (např. nárok uplatnila fyzická osoba, která splňovala kritéria osoby oprávněné podle příslušného předpisu, avšak vydání věci bránila některá z překážek v něm vyjmenovaných). Zda měl zákon na zřeteli případy úspěšného uplatnění nároku nebo uplatnění nároku osobou oprávněnou podle zvláštního předpisu bez ohledu na výsledek apod., z formulace ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. nevyplývá.

S ohledem k výše uvedenému je třeba formulaci použitou v ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. [172/1991](#) Sb. vyložit tak, že z přechodu věci z majetku České republiky do vlastnictví obcí jsou vyloučeny ty věci, k nimž uplatnila nárok fyzická osoba s odkazem na zvláštní předpisy (zákon č. [403/1990](#) Sb. a zákon č. [87/1991](#) Sb.), bez zřetele na to, zda splňovala kritéria osoby oprávněné podle těchto zvláštních předpisů a zda šlo o nárok podle těchto předpisů oprávněný. Pojem „oprávněná osoba“ tak byl v zákoně č. [172/1991](#) Sb. použit v jiném kontextu, než v jakém ho užívá zákon č. [87/1991](#) Sb. Opačný výklad - zastávaný dovolatelem, že k vyloučení přechodu věci z majetku státu do vlastnictví obce mohlo dojít jen při současném splnění dvou podmínek a sice, že restituční nárok byl uplatněn před 24.5.1991 a že šlo o restituční nárok, který byl oprávněným podle zvláštních předpisů, by zcela jistě zmařil záměr zákonodárce, jenž byl výše vyložen. Otázka, zda osoba, která uplatnila restituční nárok např. podle zákona č. [87/1991](#) Sb., je ve smyslu jeho ustanovení § 3 oprávněnou osobou, a zda jde o nárok oprávněný, nebyla v době uplatnění nároku pro svou právní složitost jednoznačná. Vázat blokaci přechodu věci z majetku státu do vlastnictví obcí též na splnění této podmínky by fakticky znamenalo vyloučení možnosti postavit najisto skutečnost, kdo je vlastníkem předmětného majetku ke dni účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb. Naproti tomu okolnost, že nárok uplatnila fyzická osoba, že tak učinila s odkazem na zvláštní předpis (tedy s tvrzením, že je oprávněnou osobou podle zvláštního předpisu) a kdy se tak stalo, bylo zřejmé bezprostředně při uplatnění nároku. Tato okolnost umožňuje s jistotou určit, zda k vyloučení přechodu vlastnictví došlo či nikoliv. Z uvedeného proto vyplývá závěr, že zákon pouze se splněním této skutečnosti spojil vyloučení přechodu věci z majetku státu do vlastnictví obce. Pozdější zjištění, že nárok uplatněný před 24.5.1991 s odkazem na zákon č. [87/1991](#) Sb. není nárokem oprávněným podle tohoto zvláštního předpisu, nemá v tomto směru žádnou relevanci. Platí tedy, že z přechodu majetku státu do vlastnictví obcí jsou vyloučeny věci dotčené restitučním nárokem uplatněným před účinností zákona č. [172/1991](#) Sb., lhostejno zda šlo o nárok oprávněný či nikoliv.

Podpůrná argumentace dovolatele, že zákon č. [172/1991](#) Sb. je zákonem restitučním, jehož cílem bylo vydání historického majetku obcím, který byl obcím odebrán při likvidaci obecního zřízení, se nemůže úspěšně uplatnit, neboť zákon č. [172/1991](#) Sb. se nevztahuje pouze na historický majetek obcí, ale také na majetek, který stát získal, jak již bylo uvedeno, z vlastnictví fyzických a právnických

osob.

Správnost závěru odvolacího soudu nemohla být zpochybněna ani další námitkou dovolatele, že restituční výzva jako právní úkon učiněný osobou, která k tomu nebyla podle hmotného práva oprávněna, je právním úkonem od počátku neplatným. Výzva k vydání věci představuje jednostranný právní úkon ve smyslu ustanovení § 34 občanského zákoníku, jehož platnost je třeba posuzovat z hlediska úpravy zakotvené v § 37 až 39 občanského zákoníku. Dovolatel však žádné okolnosti, s nimiž je neplatnost právního úkonu spojována, nenamítal. Skutečnost, že právní úkon učinila osoba, které k tomu nemá předpoklady podle hmotného práva, se projeví tím, že právní úkon nezpůsobí účinky, které s ním právní předpis spojuje.

Rovněž argumentace ustanovením § 4 odst. 3 zákona č. [172/1991](#) Sb. je v dané věci nepřipadná, neboť potřeba určit subjekty, jejichž prostřednictvím Česká republika bude realizovat své vlastnické právo formou práva hospodaření, vyvstala pouze ohledně věcí vyjmenovaných v ustanovení § 4 odst. 1 zákona. Tato potřeba však, pokud jde o věci uvedené v ustanovení § 4 odst. 2 zákona, nenastala, neboť hospodaření s majetkem ve vlastnictví státu již bylo realizováno prostřednictvím jeho správy.

Lze uzavřít, že právní posouzení věci odvolacím soudem je správné, a proto dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř. nebyl uplatněn právem. Dovolací soud tedy dovolání podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Konkordátní smlouva se Svatým stolcem](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)